

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın **İçişleri Bakanı Sayın Ali YERLİKAYA** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Cengiz ÇİÇEK
İstanbul Milletvekili

Türkiye'nin göç ve mültecilik politikaları, uzun süredir güvenlik eksenli, dışlayıcı ve ayrımcı bir çizgide yürütülmekte; milyonlarca insanın temel haklara erişimi engellenmektedir. Bu politikaların en ağır sonuçlarını yaşayan kesimlerin başında ise Afrikalı göçmen kadınlar gelmektedir. Afrikalı göçmen kadınlar; ırk, sınıf ve toplumsal cinsiyete dayalı çok katmanlı ayrımcılığa maruz kalmakta, kağıtsızlık ve kayıt dışılık nedeniyle şiddete, sömürüye ve yapısal dışlanmaya karşı bütünüyle savunmasız bırakılmaktadır.

Türkiye, özellikle Afrika ülkelerinden gelen göçmenlerin Avrupa'ya geçiş sürecinde kullandığı başlıca transit ülkelerden biridir. Ancak geçici olarak kalmayı planlayan birçok kadın göçmen, burada uzun yıllar sürecek bir belirsizliğe, kağıtsızlığa ve güvencesizliğe mahkûm olmaktadır. İstanbul'un Yenikapı, Zeytinburnu, Bağcılar ve Fatih gibi semtlerinde, Afrikalı göçmen kadınlar tek odalı evlerde kalabalık şekilde yaşamakta; otel işçiliği, tekstil atölyeleri ve temizlik işleri gibi güvencesiz ve düşük ücretli sektörlerde istismar edilmektedir. Kadın emeğinin daha kolay sömürülebilir görülmesi, ucuz işgücü olarak sömürü düzenini derinleştirmektedir.

Sağlık ve eğitim gibi temel hizmetlere erişimde ciddi engeller yaşanmaktadır. Özellikle kimliksiz/kayıtsız göçmen kadınlar, kamu hastanelerinde doğum yaptıramamakta; ücret ödeyemedikleri için bebekleriyle birlikte hastanede rehin tutulmakta ya da denetimsiz ve sağlıksız “merdiven altı” ortamlarda doğum yapmaya zorlanmaktadır. Kayıtsızlık ve statüsüzlük, şiddet ve istismar gibi hak ihlallerine uğradıklarında kadınların başvuru yapmasını da engellemektedir. Polise başvurmaları halinde sınır dışı edilme riski taşımaları, kadınları hem devlet hem de işveren istismarına karşı sessiz kalmak zorunda bırakmaktadır. Devletin “düzensizleşmeyi” kriminalize eden politikası, aslında kendi sınır rejiminin yol açtığı düzensizliği daha da derinleştirmekte; kadınları hak taleplerinden tümüyle tecrit etmektedir.

Geri gönderme merkezleri ise Afrikalı göçmen kadınlar açısından bir başka yapısal şiddet mekânına dönüşmüş durumdadır. Bu merkezlerde kadınlar, tecrit, dil engeli ve hukuki destekten yoksun bırakılma gibi nedenlerle “gönüllü geri dönüş” adı altında fiilen zorla geri

gönderilmektedir. Sağlıksız koşullar, kötü muamele ve denetim eksikliği bu merkezleri fiilen bir cezasızlık rejimi içinde işleyen kapalı alanlara dönüştürmektedir.

Son olarak, İstanbul Fatih'teki İl Göç İdaresi Müdürlüğü'ne dair tarafıma iletilen ciddi iddialar, göç politikalarının yalnızca ayrımcı değil aynı zamanda keyfi ve rant temelli yürütüldüğünü göstermektedir. Bazı göçmenlerin para karşılığında geri gönderme merkezlerinden salıverildiği, sınır dışı kararlarının pazarlık konusu haline geldiği yönündeki iddialar, göç yönetiminin şeffaflıktan ve hukuktan ne denli uzaklaştığını ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda;

1. Türkiye genelinde göçmen ve mülteci statüsünde bulunan kadın sayısı kaçtır? Kadınların kaç kayıt dışıdır? Afrikalı göçmen kadınlara ilişkin ayrı bir veri seti veya istatistiksel kayıt tutulmakta mıdır?
2. Bakanlığınız, Afrikalı göçmen kadınlar başta olmak üzere kimliksiz/kayıtsız kadınların maruz kaldığı çoklu ayrımcılıkla mücadeleye yönelik özel bir politika ya da eylem planı geliştirmekte midir?
3. Geri Gönderme Merkezleri'nde şu an kaç Afrikalı göçmen kadın tutulmaktadır?
4. Geri Gönderme Merkezleri'nde Afrikalı göçmen kadınlara yönelik bugüne kadar kaç şiddet, taciz, kötü muamele ve ayrımcılık başvurusu yapılmıştır? Bu başvuruların kaç soruşturulmuş, kaç hakkında yaptırım uygulanmıştır?
5. Geri Gönderme Merkezleri'nde 'gönüllü geri dönüş' adı altında yürütülen uygulamalarda Afrikalı göçmen kadınlara yönelik herhangi bir hak ihlali tespit edilmiş midir? Bu konuda yapılan herhangi bir denetim veya rapor çalışması var mıdır?
6. 2020 yılından bu yana sınır dışı edilen Afrikalı göçmen kadın sayısı kaçtır? Sınır dışı işlemleri hangi gerekçelere dayanılarak gerçekleştirilmiştir?
7. İstanbul İl Göç İdaresi Müdürlüğü'nün, geri gönderme merkezlerine sevk edilen göçmenlerin para karşılığında serbest bırakıldığı ve sınır dışı kararlarının pazarlık konusu yapıldığı yönünde tarafıma iletilen ciddi iddialar bulunmaktadır. Bakanlığınız bu iddialardan haberdar mıdır? Bu kapsamda herhangi bir idari veya cezai soruşturma ya da teftiş süreci başlatılmış mıdır? Başlatıldıysa bu süreçlerin akıbeti nedir?
8. Türkiye genelinde kayıtlı ve kayıt dışı çalışan göçmen kadınların toplam sayısı kaçtır? Kadınların uyruklara ve çalıştıkları sektörlerle göre dağılımı nedir?
9. Kimliksiz göçmen kadınların kamu sağlık hizmetlerinden ücretsiz ve engelsiz biçimde yararlanabilmesini sağlamak amacıyla Bakanlığınızca yürütülmekte olan veya planlanan herhangi bir yasal ya da idari düzenleme bulunmakta mıdır?